

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Br. 16/52
Datum: 29.12.2021

Na osnovu člana 92. stav 4. i člana 93. stav 4. Ustava Republike Kosovo, na osnovu člana 4 Uredbe br. 02/2021 o oblastima administrativne odgovornosti Ureda premijera i ministarstava izmenjene i dopunjene Uredbom br. 04/2021, u skladu sa članom 19 Poslovnika o radu Vlade Republike Kosovo br. 09/2011, Vlada Republike Kosovo, na sednici održanoj 29. decembra 2021. godine je donela sledeću:

ODLUKU

1. Usvojen je Konceptni dokument o civilnom (građanskom) statusu
2. Ministarstvo unutrašnjih poslova i druge nadležne institucije dužne su da sprovede ovu odluku, u skladu sa Poslovníkom Vlade.
3. Odluka stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Dostavlja se:

- Zamenicima Premijera
- Svim ministarstvima (ministrima)
- Generalnom sekretaru UP-a
- Arhivi Vlad

Albin KURTI

Premijer Republike Kosovo

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government
Ministria e Punëve të Brendshme / Ministarstvo unutrašnjih poslova / Ministry of Internal Affairs

KONCEPT DOKUMENT O CIVILNOM STATUSU

Pripremlilo Ministarstvo unutrašnjih poslova
Agencija za civilnu registraciju
Decembar, 2021.

SADRŽAJ

Rezime koncept dokumenta	3
SKRAĆENICE I AKRONIMI	5
UVOD	6
POGLAVLJE 1: DEFINICIJA PROBLEMA	8
Glavni problem.....	19
POGLAVLJE 2: CILJEVI	24
POGLAVLJE 3: OPCIJE	25
Poglavlje 3.1: Opcija Status quo (bez promena).....	25
Poglavlje 3.2: Pregled postojećih politika.....	25
Poglavlje 3.3: Treća opcija – Izmena postojećeg pristupa sprovođenja kroz zakonodavne izmene (preporučuje se).....	26
Poglavlje 4: Identifikacija i procena budućih uticaja	28
Kategorije uticaja	29
Poglavlje 4.1: Izazovi sa prikupljanjem podataka.....	29
Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije	31
Poglavlje 6: Upoređivanje opcija	33
Poglavlje 7: Zaključci i sledeći koraci	35
Dodatak 1: Obrazac za procenu ekonomskog uticaja	36
Dodatak 2: Obrazac za procenu društvenog uticaja.....	39
Dodatak 3: Obrazac za procenu uticaja na životnu sredinu	42
Dodatak 4: Obrazac za procenu uticaja osnovnih prava.....	44

Rezime koncept dokumenta

Opšte informacije	
Naslov	Koncept dokument o civilnom statusu
Ministarstvo nosilac	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju
Kontakt osoba	Erdon Arifaj Zamenik direktora Direkcije civilnog statusa 038-200-19-226
SOP	2.4.11. - Proširenje i modernizacija usluga u Agenciji za civilnu registraciju
Strateški prioritet	Povećanje i očuvanje javne bezbednosti

Odluka	
Glavno pitanje	Na osnovu analize postojećeg stanja, glavno pitanje je unapređenje distribucije i razmene podataka i usluga civilnog statusa, kao i usklađivanje postojećeg zakonodavstva sa pravnim EU <i>acquis</i> , kao i prilagođavanje sa novim dinamikama i trendovima u oblast civilnog statusa.
Rezime konsultacija	Preliminarne konsultacije o Koncept dokumentu održane su u novembru 2021. godine Javne konsultacije putem platforme za javne konsultacije održane su u periodu novembar-decembar 2021. godine.
Predložena opcija	Razmatrana i preporučena opcija je izmena postojećeg zakonodavnog okvira – Opcija 3.

Glavni očekivani uticaji	
Budžetski uticaji	Implementirano u okviru trenutnih budžetskih ograničenja
Ekonomski uticaji	U principu, sa izradom novog Zakona o civilnom statusu neće biti velikih ekonomskih uticaja. Ekonomski uticaji koji će uslediti iz novog zakona biće pozitivni.
Društveni uticaji	Društveni uticaji novog nacrta Zakona o civilnom statusu biće izraženi, u pozitivnom smislu jer će olakšati pristup i usluge građanima uopšte.
Uticaji na životnu sredinu	Generalno, predložena opcija neće imati veći uticaj na životnu sredinu, sa izuzetkom digitalizacije sistema, koja će imati pozitivan uticaj u smislu manje potrošnje papira.

[Koncept dokumenta o civilnom statusu]

Međusektorski uticaji	Očekuje se da će predložene mere imati međusektorski uticaj, jer Koncept dokument predviđa da usvajanjem novog zakona doći do izraženije saradnje između relevantnih institucija.
Administrativna opterećenja za kompanije	Nema direktnih uticaja
Test MSP-a	Test MSP-a nije primenjen

Naredni koraci	
Kratkoročni	Izrada novog zakona o civilnom statusu
Srednjoročni	Izrada podzakonskih akata uz usvojeni zakon; Unapređenje i međusobno povezivanje baza podataka kao i sprovođenje mera koje su predviđene u sprovođenju poželjene opcije

[Koncept dokumenta o civilnom statusu]

SKRAĆENICE I AKRONIMI

MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
ACR	Agencija za civilnu registraciju
CRCS	Centralni registar civilnog statusa
KCS	Kancelarija civilnog statusa

UVOD

Slika1: Tabela sa opštim informacijama za koncept dokumentu

Naslov	Koncept dokument o civilnom statusu
Ministarstvo nosilac	Ministarstvo unutrašnjih poslova Agencija za civilnu registraciju
Kontakt osoba	Erdon Arifaj Zamenik direktora Direkcije civilnog statusa 038-200-19-226
SOP	2.4.11. - Proširenje i modernizacija usluga u Agenciji za civilnu registraciju
Strateški prioritet	Povećanje i očuvanje javne bezbednosti
Radna grupa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Erdon Arifaj / ACR- predsedavajući; 2. Qendrim Bytyqi - DEIKP / MUP - Zamenik predsedavajućeg; 3. Meliza Qorraj - Pravno odeljenje / MUP - Članica; 4. Shkodran Manaj - ACR / MUP - Član; 5. Drita Xheladini - DBF / MUP - Član; 6. Ariana Podrimaj ZPI / MUP - Članica; 7. Venera Dibra JULjR / MUP - Članica; 8. Marigona Ramaj - DEIKP / MUP - Članica; 9. Lorik Lipoveci - Kabinet ministra / MUP - član; 10. Genc Hamzaj - ACR / MUP - Član; 11. Jeton Sadriu - ACR / MUP - Član; 12. Safet Osmani - ACR / MUP - Član; 13. Liridon Neziri - DDAM / MUP - Član; 14. Drita Hasani - DOU / MUP - Članica; 15. Muhamet Berisha - PK / MUP - Član; 16. Arta Maxhuni - MRFT - Članica; 17. Vlorë Dobraj - MIPD - Članica; 18. Habit Hajredini - KDU/KP - Član; 19. Valon Hetemi - KP - Član; 20. Zenel Hisenaj - MZ - Član; 21. Valdete Navakazi - ASK - Članica; 22. Predstavnik MP; 23. Predstavnik APK-a; 24. Drita Perezic - ICITAP – Spoljna članica; 25. Isa Maloku - ICITAP - Spoljni član; 26. Arbër Nuhiu - CSGD - Spoljni član; 27. Milanka Bazdar - UNHCR - Spoljna članica; 28. Mentor Seferi - CRPK / UNHCR - Spoljni član;

[Koncept dokumenta o civilnom statusu]

	<p>29. Valbona Boshtrakaj - Kancelarija EU - Spoljna članica; 30. Fernando Barriero Cacho - Kancelarija EU - Spoljni član; 31. Vena Neivergelt - Kancelarija EU - Spoljna članica; 32. Blert Morina - CEL - Spoljna članica.</p>
--	--

POGLAVLJE 1: DEFINICIJA PROBLEMA

Civilni status je celina ličnih podataka državljana Kosova, stranih državljana, kao i lica bez državljanstva, koji su sa privremenim ili stalnim boravkom u Republici Kosovo, koji su upisani i koji se vode u registru civilnog statusa i koji potvrđuju rođenje, bračni status, smrt, odnos između njih i sve promene koje se dešavaju u tim odnosima.

Civilni status, konkretno, civilna registracija ima veoma važnu ulogu za sve pojedince (građane), počevši od prava na registraciju rođenja, smrti, venčanja i bilo kog drugog sličnog životnog događaja, kao i uzroke registracije smrti. Štaviše, civilni status stvara mogućnost građanima da se opremaju legalnim oblicima identifikacije, čime se omogućava pristup bilo kojoj usluzi. Civilni status podrazumeva i prepoznavanje odgovornosti države prema pojedincu. Registracija rođenja i smrti omogućava pojedincima i njihovim porodicama pristup resursima i nekim od osnovnih prava. Civilna registracija je deo građanskih prava građana koje se bavi registracijom podataka građana i njihovom personalizacijom u ličnim dokumentima, kao i njihovo održavanje od strane državnih institucija definisanih zakonom. Civilna registracija je uobičajen naziv za upis životnih činjenica, registracije rođenja, registracije državljanstva, ženidbe, braka, rođenja dece i slično. Drugim rečima, civilna registracija je evidentiranje (upisivanje) svih bioloških i životnih činjenica ljudi iz države u kojoj se te činjenice pojavljuju u registrima koje je kreirala država.

Pozivajući se na Izveštaj o proceni Agencije za civilnu registraciju (u daljem tekstu "ACR") na Kosovu od 24. novembra 2015. godine, ACR je u periodu 2011-2015. godine sproveo značajna poboljšanja u Sistemu registracije civilnog statusa, sistemu registracije vozila, kao i Ministarstvo unutrašnjih poslova (u daljem tekstu "MUP") izradilo je biometrijske identifikacione dokumente. Sistemi za identifikaciju dokumenata, registraciju vozila, procesi za apliciranje i distribuciju identifikacionih dokumenata i vozačkih dozvola direktno su povezani sa Sistemom registracije civilnog statusa kao glavnim izvornim podacima za primenu dokumenata.

Centralni registar civilnog statusa (u daljem tekstu „CRCS-“) je uspostavljen sa centralnom bazom podataka 19. februara 2013. godine, odakle su odštampani različiti dokumenti civilnog statusa na osnovu podataka CRCS-a.

Globalni trend pokazuje kontinuiranu evoluciju u tehnologiji za analizu, korišćenje, obradu i distribuciju podataka. Ova brza tehnološka evolucija omogućava kreiranje novih usluga i aplikacija koje su napravljene da koriste, prikupljaju ili kombinuju podatke. Stopa prikupljanja i razmene ličnih podataka značajno je porasla. Tehnologija omogućava privatnim i javnim kompanijama da koriste lične podatke za obavljanje svojih aktivnosti. Istovremeno, mora se obezbediti visok nivo bezbednosti za zaštitu ličnih podataka.

[Koncept dokumenta o civilnom statusu]

Program Vlade Republike Kosovo 2015-2018 i Nacionalna strategija razvoja 2016-2021 takođe su postavili ciljeve u oblasti poboljšanja usluga za građane, kroz unapređenje e-uprave i elektronskih usluga.

Usluge u vezi civilnog statusa pruža Kancelarija civilnog statusa (u daljem tekstu "KCS"), oni su nadležni za izdavanje ličnih identifikacionih brojeva, izvoda iz matične knjige rođenih, porodičnih, venčanih i umrlih na način propisan zakonom; obavljaju radnje civilne službe, u skladu sa odredbama Zakona o civilnom statusu i važećim podzakonskim aktima.

Štaviše, i Služba civilnog statusa u diplomatskim i konzularnim predstavništvima Republike Kosovo upravlja dokumentacijom i obavlja transakcije u Registru civilnog statusa za državljane Kosova sa stalnim boravkom u inostranstvu, u skladu sa odredbama ovog zakona i drugim relevantnim zakonskim odredbama.

ACR pruža građanima službene sertifikate kada ih treba identifikovati. Postoji veliki broj pravnih akata na Kosovu koji regulišu identifikaciona dokumenta, pasoše, registraciju civilnog statusa (rođenje, brak, smrt, itd.), registraciju vozila, politike vozačkih dozvola, a postoje i pravni akti koji regulišu status ACR-a, funkcije, odgovornosti kao i arhiviranje dokumenata.

Glavna tačka je da pravni akti u aktivnostima ACR-a ne obezbeđuju rešenja za izdavanje dokumenata korišćenjem tehnologije koja isključuje upotrebu papira. Posebno, administrativna uputstva i propisi ne prate princip minimiziranja raznih sertifikata ili izvoda i papirnih dosijea.

Institucionalni i zakonodavni okvir civilnog statusa u Republici Kosovo

Prilikom izrade ovog Koncept dokumenta, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Agencija za civilnu registraciju uzeli su u obzir niz međunarodnih instrumenata i principa koji se odnose na oblast civilnog statusa.

Sledeća tabela identifikuje zakone i podzakonske akte koji se odnose na pitanje kojom se bavi ovaj koncept dokument. Takođe su precizirane institucije odgovorne za sprovođenje ovih akata, kao i uloga i dužnosti institucija za sprovođenje zakona.

Slika 2: Relevantni dokumenti politika, zakoni i podzakonski akti

Dokumenti politika, zakoni i podzakonski akti	Veza sa politikom ili planskim dokumentom putem interneta ili zakonskih akata u Službenom listu	Državna(e) institucija(e) odgovorna(e) za sprovođenje	Uloga i zadaci Institucije(a)
Zakon br. 04/L-003 o civilnom statusu	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2743	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovim zakonom se uređuje značenje i sadržaj civilnog statusa građana Kosova, stranih državljana i lica bez državljanstva, sa privremenim ili stalnim boravkom u Republici Kosovo, postavljanje pravila za njihovo stvaranje, održavanje i promenu, kao i organizovanje funkcionisanja službe civilnog statusa u Republici Kosovo.
Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2570	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovaj zakon uređuje smisao, sadržaj, postupak i način određivanja i upotrebe ličnog imena, kao i uslovi o njegovoj promeni i ispravljanju za građane Kosova

			(u daljem tekstu: građani).
Zakon br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2530	Opštine	Ovim zakonom uspostavlja se pravni okvir za sistem održive lokalne samouprave u Republici Kosova.
Administrativno uputstvo br. 20/2012 - MUP o uslovima i postupku polaganja stručnog ispita za službenike civilnog statusa	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8166	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovim administrativnim uputstvom definišu se i regulišu uslovi i procedure za polaganje stručnog ispita za službenike civilnog statusa.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 18/2013 o osnovnim registrima civilnog statusa i posebnim registrima	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=10115	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovim administrativnim uputstvom uređuju se vrste, obrasci, sadržaj, unos podataka, kao i način i rok vođenja osnovnih i posebnih registara civilnog statusa.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 11/2017 o Centralnom registru civilnog statusa	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=15648	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Svrha ovog administrativnog uputstva je da se utvrdi način kreiranja, administracije, sadržaja, registracije, ažuriranja podataka o civilnom statusu, kao i pravila za korišćenje informacionih

			tehnologija koje će se koristiti za korišćenje Centralnog registra civilnog statusa.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 25/2013 o dokumentima o civilnom statusu	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10169	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovo administrativno uputstvo definiše vrste, obrasce, sastavne elemente, način čuvanja, rok upotrebe dokumenata koje čuva i izdaje služba civilnog statusa i pravila izdavanja ovih dokumenata.
Administrativno uputstvo br. 05/2012 - MUP Za Komisiju za razmatranje žalbi	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8118	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Svrha ovog administrativnog uputstva je da se utvrdi i reguliše radna procedura Komisije za razmatranje žalbi stranaka u vezi sa dokumentima izdatim od strane opštinskog organa civilnog statusa, kao i sastav i definisanje odgovornosti komisije.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 06/2016 o ličnom broju	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12653	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovo administrativno uputstvo definiše kriterijume i procedure za izdavanje ličnog broja za državljane Republike

			Kosovo, lica koja ponovo dobijaju državljanstvo Republike Kosovo, strane državljanke i lica bez državljanstva sa privremenim ili stalnim boravkom u Republici Kosovo.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 08/2015 o ponovnoj registraciji u osnovne registre sivilnog statusa	https://gzk.rks.gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=10837	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovo administrativno uputstvo definiše kriterijume i procedure za ponovnu registraciju rođenja, venčanja i/ili smrti u osnovne registre civilnog statusa u Republici Kosovo, u slučajevima kada su osnovni registri izgubljeni, oštećeni ili uništeni.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 24/2015 o naknadnoj registraciji u registrima civilnog statusa	https://gzk.rks.gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=11321	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovo Administrativno uputstvo definiše i reguliše kriterijume, obrasce i procedure za naknadnu registraciju rođenja i smrti za državljane Republike Kosovo i strane državljane, koji imaju

			privremeno ili stalno boravište u Republici Kosovo, a koje su se desile unutar i van teritorije Republike Kosovo i koji nisu registrovani u registre civilnog statusa u zakonskom roku.
Administrativno uputstvo br. 03/2013 - MUP za verifikacioni pečat	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=9880	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovo administrativno uputstvo utvrđuje oblik i sadržaj verifikacionog pečata, kao i reguliše procedure aplikacije i verifikacije u dokumentima civilnog statusa i civilne registracije za upotrebu u inostranstvu.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 11/2018 o korišćenju sertifikovanih kopija originalnih osnovnih registara civilnog statusa Kosova, koje su uzele bivše vlasti Srbije, pre juna 1999.	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18327	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Svrha ovog Administrativnog uputstva je definisanje procedura za korišćenje sertifikovanih kopija originalnih osnovnih registara civilnog statusa Kosova, koje su bivše vlasti Srbije uzele od matičnih službi

			civilnog statusa pre juna 1999. godine.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 19/2015 o uslovima i procedurama za promenu i ispravku ličnog imena	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=11168	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovo Administrativno uputstvo definiše i reguliše kriterijume i procedure za promenu i ispravku ličnog imena za građane Republike Kosovo.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 12/2018 o uslovima i procedurama polaganja stručnog ispita za službenike civilnog statusa	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18412	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovo Administrativno uputstvo definiše i reguliše uslove i procedure za polaganje stručnog ispita za službenike koji će pružati usluge civilnog statusa.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 17/2015 o opštoj proceduri za registraciju činjenice o rođenju, venčanju i smrti	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=11020	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovo Administrativno uputstvo utvrđuje opštu proceduru registracije rođenja, braka i smrti državljana Republike Kosovo koji se nalaze u Republici Kosovo i van nje, stranih državljana i lica bez državljanstva koji stiču državljanstvo Republike Kosovo ili stranih lica sa privremenim i stalnim

			boravkom koji ostvaruju pravo na službe civilnog statusa u Republici Kosovo.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 12/2016 o utvrđivanju procedure za digitalizaciju osnovnih skeniranih registara civilnog statusa	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=12900	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovo Administrativno uputstvo definiše procedure za digitalizaciju Skeniranih osnovnih registara, zakreiranje elektronske arhive osnovnih matičnih knjiga.
Administrativno uputstvo (MUP) br. 19/2015 o uslovima i procedurama za promenu i ispravku ličnog imena	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=11168	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za civilnu registraciju	Ovo Administrativno uputstvo definiše i reguliše kriterijume i procedure za promenu i ispravku ličnog imena za građane Republike Kosovo.

Trenutne politike i odgovornosti

Sada, Zakon br. 04L-003 o civilnom statusu utvrđuje značenje i komponente civilnog statusa državljana Kosova, stranih državljana i lica bez državljanstva, sa privremenim ili stalnim boravkom u Republici Kosovo, utvrđuje pravila za njihovo kreiranje, očuvanje i promenu, kao i organizaciju i funkcionisanje službe civilnog statusa u Republici Kosovo.

MUP je odgovoran za razvoj, sprovođenje, organizaciju, nadzor i izdavanje ličnih karata i pasoša, kao i za politike registracije civilnog statusa na centralnom nivou, koje je odgovorno za CRCS, koji sadrži informacije o civilnom statusu za sve stanovnike Kosova, strane državljanke i lica bez državljanstva, sa privremenim ili stalnim boravkom na Kosovu, kao i za strane državljanke kojima je dat azil na Kosovu. ACR je jedinstvena agencija za državnu službu. Ona održava, ažurira i upravlja CRCS-om, održava akte o civilnom statusu, izdaje sertifikate i obavlja druge usluge u skladu sa važećim zakonom.

Zakon br. 04L-003 o civilnom statusu utvrđuje značenje i komponente građanskog statusa državljana Kosova, stranih državljana i lica bez državljanstva, sa privremenim ili stalnim boravkom u Republici Kosovo, određujući pravila za njihovo kreiranje, očuvanje i promenu, kao i organizaciju i funkcionisanje službe civilnog statusa u Republici Kosovo.

Okvir interoperabilnosti Republike Kosovo je u potpunosti zasnovan na Strategiji elektronskog upravljanja 2009-2015 i Akcionom planu za sprovođenje ove strategije. Ovaj okvir se takođe zasniva na drugim važnim dokumentima koji se odnose na javnu upravu, posebno na Evropskom okviru za interoperabilnost.

Zakon br. 04/L-003 "O civilnom statusu" reguliše korišćenje prikupljenih i registrovanih podataka o civilnom statusu. Stavom 4. člana 3. propisano je da će se podaci prikupljeni i registrovani za civilno stanje koristiti samo u skladu sa važećim zakonodavstvom.

Prema članu 6. ovog zakona, „druge državne i privatne institucije koje prikupljaju i vode baze podataka o licima koje sadrže podatke o civilnom statusu, dužne su da daju predmetne podatke na zahtev ACR-a i u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka”. ACR će koristiti podatke dostavljene u skladu sa odredbama ovog člana, onoliko dugo koliko je potrebno za proveru i obezbeđenje tačnosti podataka CRCS-a.

Administrativno uputstvo (MUP) br. 11/2017 o CRCS-u propisuje da pristup Centralnom registru je omogućen svim službenicima unutar vladine mreže ili virtuelne mreže kojom upravlja Vlada Republike Kosovo.

ACR ima više od 50 ugovora o snabdevanju podacima sa drugim vladinim institucijama. Ovaj proces se zasniva na standardnoj proceduri putem jednostavne onlajn usluge: pitanje-odgovor ili periodično (2-3 puta godišnje) kopiranje grupe podataka od primaoca.

Sa organizacione, tehničke i tehnološke tačke gledišta, ACR ne može da obezbedi potpunu primenu elektronskih usluga za građane i biznise ako nisu povezani na vladinu mrežu ili virtuelnu mrežu kojom upravlja Vlada Republike Kosovo.

Dopunska ocena trenutne politike

Zakon o civilnom statusu kao i relevantni podzakonski akti su napredni i u skladu sa međunarodnim standardima.

Prilikom sprovođenja tehnologija koje isključuju upotrebu papira, treba obratiti pažnju na:

- Opšte principe za izmenu i zakonskih akata u vezi sa primenom tehnologije koja isključuje upotrebu papira u ACR;
- Što se tiče usaglašavanja zakonskih akata, treba dati predlog za pripremu posebnog zakona o upravljanju informacionim resursima. Takav zakon kojim se uređuje upravljanje državnim izvorima informacija:
 1. Vrste izvora državnih informacija;
 2. Formiranje i sprovođenje politike državnih informacionih resursa;

3. Aktivnosti organa za upravljanje izvorima državnih informacija i lica ovlašćenih za upravljanje podacima;
4. Prava, dužnosti i odgovornosti rukovodilaca državnih registara i informacionih sistema, nosilaca državnih registara i informacionih sistema, fizičkih i pravnih lica koji daju podatke, informacije, dokumenta i/ili njihove kopije i koji ih prihvataju ili primaju iz registara i državnih informacionih sistema;
5. Glavni principi za kreiranje i upravljanje izvorima državnih informacija;
6. Planiranje kreiranja i upravljanja izvorima državnih informacija;
7. Platforma za interakciju izvorima državnih informacija;
8. Procena upravljanja i zaštite sredstava informacione tehnologije koja se koriste za obradu informacija kojima upravlja institucija tokom obavljanja svojih statutarnih funkcija;
9. Finansiranje troškova nastalih prilikom kreiranja, upravljanja i nadzora izvora državnih informacija. Ovaj zakon se primenjuje na državne institucije, državne agencije, državna preduzeća, javne organe, koji uspostavljaju, kreiraju i/ili vode državne registre (katastre), registre odeljenja, sisteme državnih informacija i druge informacione sisteme koji se finansiraju iz budžeta države.

Jedno drugo pitanje je usklađivanje sankcionih odredbi važećeg Zakona o civilnom statusu sa odredbama zakonodavstva EUa

Iskustvo iz drugih zemalja

Prema iskustvu EU-a, sve administracije Kosova treba da koriste podatke o civilnoj registraciji po principu „registrujte se jednom – koristite informacije višestruko“. Trenutno zakonodavstvo Kosova zahteva od građana da umesto (kopije) identifikacionog dokumenta za institucije (univerzitete, škole, sudove, itd.) predoče sertifikat. Ovo otežava napredak postignut u civilnoj registraciji i opterećuje građane.

Što se tiče zemalja EU, Holandija i Litvanija imaju dobro iskustvo i dobro razvijenu pravnu osnovu za upravljanje podacima o civilnom statusu. Zakon o civilnom statusu Republike Kosovo propisuje da su podaci o civilnom statusu validni samo ako ih izda službenik Kancelarije za civilni status na način i u obliku definisanim Zakonom o civilnom statusu i podzakonskim aktima koji se izdaju za njegovu primenu. Međutim, iskustvo zemalja EU pokazuje da svi podaci u CRCS-u treba da budu priznati kao tačni i potpuni od trenutka njihove registracije u Registar, ukoliko nisu nevažeći na način propisan zakonom. Najvažnija stvar je trenutak registracije podataka u Registru, ali ne trenutak izdavanja raznih sertifikata.

Pristup koji može biti uspešan na Kosovu se odnosi na promenu i dopunu trenutnog zakona. Time bi se smanjilo administrativno opterećenje građana kada državne vlasti i organi upravljanja od njih zahtevaju da dostave papirne sertifikate ili kopije identifikacionih dokumenata.

Glavni problem

Neki od glavnih razloga koji su inicirali izradu ovog koncept dokumenta odnose se na promene i dinamike koje su poslednjih godina nastale u podacima koji se registruju u civilnom statusu. Zbog dinamike tehnološkog razvoja, od vitalnog je značaja stvoriti odgovarajuću infrastrukturu za distribuciju i razmenu podataka o civilnom statusu sa relevantnim akterima i institucijama.

Registracija činjenice rođenja

Trenutni Zakon o građanskom statusu je pokazao određene probleme u delu registracije činjenice rođenja. Jedan od glavnih problema u registraciji činjenice rođenja je nedostatak postupaka prijavljivanja od strane zdravstvenih ustanova o rođenju kao činjenici. Iako trenutni Zakon obavezuje zdravstvene ustanove da prijave činjenicu rođenja, kada ARC kao institucija dobije informaciju, prema sadašnjem zakonu, izvod iz matične knjige rođenih se ne kreira, tako da dobijena informacija nema dalji tretman. Prijavljivanje je, prema izvršenoj analizi, pokazalo i problem u načinu prijavljivanja podataka. U većini slučajeva su dobijeni podaci bili nepotpuni, pa čak i nedostajali osnovni podaci. U pojedinim slučajevima u ovim prijavama nedostaju identifikacioni podaci roditelja, posebno majke, što stvara probleme u postupku registracije rođenja od strane nadležnih organa. Trenutni Zakon obavezuje periodično izveštavanje, ali ni zakonom, ni podzakonskim aktima nije predviđen jedinstveni obrazac koji bi se koristio za prijavljivanje od strane zdravstvenih ustanova. Ovo je takođe pokazalo probleme u prikupljanju vitalne statistike od strane nadležnih organa.

Zakon o porodici predviđa da dete nakon rođenja dobije identitet. Registracija činjenice rođenja je u svakom slučaju predviđena i Konvencijom o pravima deteta, Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima i Ustavom Republike Kosovo. U praksi se dešavaju situacije kada je majka poznata, a nema pravni identitet, što onemogućava registraciju deteta. Iako biološki otac deteta poseduje lična dokumenta, registracija rođenja na administrativnom nivou se dalje ne obrađuje zbog nedostatka podataka o identitetu majke, bez obzira na mesto rođenja (bolnica/kuća). Pored toga, praksa pokazuje da se ovi predmeti ne obrađuju ni pred sudom, zato što nema spora između roditelja, ostavljajući dete neprijavljenim.

Takođe, problem u registraciji činjenice rođenja predstavlja nedostatak ličnih dokumenata za neke kategorije lica, te je neophodno da se u sve odgovarajuće izmene uključe i lica pod međunarodnom zaštitom (bez državljanstva, izbeglice, pod dodatnom i privremenom zaštitom).

U registraciji činjenice rođenja, uprkos pažnji i dinamici koja se u drugim zemljama uopšteno poklanja pitanju „mrtvorodenih”, trenutni Zakon o civilnom statusu u Republici Kosovo se ne bavi ovom kategorijom. Problematično pitanje je to što, iako postoji veliki broj ovih porođaja, ne postoje standardizovani kriterijumi za registraciju mrtvorodenih.

Registracija činjenice smrti

Čak i u registraciji činjenice smrti, u izvršenoj analizi, su identifikovani neki problemi u primeni. Za početak, u praksi je bilo nekoliko slučajeva da se lica prijavljuju za registraciju smrti člana porodice, a nedostaje lekarski izveštaj. Iako trenutni Zakon izričito zahteva da postoji lekarski izveštaj za registraciju smrti, u praksi nedostatak pravne jasnoće pratećih odredbi predstavlja niz problema.

Kao i kod registracije rođenja, i kod smrti, iako su institucije obavezne da prijave smrt osobe kada je ta smrt nastupila u njihovoj ustanovi, problematičan je nedostatak postupka prijavljivanja od strane nadležnih institucija za prijavljivanje smrti, od strane ARC-a i KCS-a. Dakle, kao i u registraciji činjenice rođenja, ni smrt se ne može registrovati bez izjave članova porodice.

Uzimajući u obzir da Kosovo pruža smeštaj raznm kategorijama lica, uključujući i one pod međunarodnom zaštitom, neophodno je uključiti jednu od ovih kategorija, što bi se odrazilo na postupke potrebne za registraciju činjenica smrti za lica kojima je to odobren status međunarodne zaštite. Takođe, kao i za građane Kosova, treba predvideti postupak sahrane, kao i druge odgovarajuće aranžmane.

Naknadna registracija i ponovna registracija

Trenutni Zakon predviđa da, kada se rođeni i umrli ne registruju u zakonskom roku, onda se naknadna registracija može izvršiti odlukom Kancelarije civilnog statusa. Sprovođenje naknadne registracije je takođe uređeno podzakonskim aktima, ali kriterijumi za naknadnu registraciju nisu pravilno utvrđeni i veoma su opširni. Pored toga, naknadna registracija stvara implikacije i po državljanstvo, pa je stoga problem i činjenica da odluka o naknadnoj registraciji odluka koju donose kancelarije civilnog statusa.

Svaka registracija rođenih, umrlih i/ili venčanih, koja je prethodno registrovana u knjige registra civilnog statusa u opštini, se ponovo upisuje ukoliko podnosilac prijave može da potvrdi prethodnu registraciju na osnovu dokumenata izdatih od strane osnovnog registra civilnog stanja i/ili centralnog registra civilnog stanja ili dokumenta izdata od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, koja sadrže originalnu registraciju i koja su kasnije izgubljena i/ili uništena. Ponovna registracija se smatra mogućnošću zbog situacije, ali na isti način kao i kod naknadne registracije treba razmotriti činjenicu da odluku donose kancelarije civilnog statusa.

Suživot

Zakon o porodici priznaje stvaranje prava i obaveza od strane činjenične zajednice dva (2) lica (suživot). Međutim, ova kategorija se ne registruje u civilnom statusu prema važećem Zakonu o civilnom statusu. Većina zemalja Evropske unije registruje suživot koja stvara ista ili jednaka prava kao brak, u skladu sa običajima utvrđenim odgovarajućim Zakonom o porodici.

Promena i ispravljanje podataka

Civilni status ima nekoliko komponenti: ime, prezime, datum rođenja, mesto rođenja, pol, državljanstvo, prebivalište i slično. Ovaj važeći zakon ne predviđa mogućnost promenu podataka, već samo predviđa ispravku. Izuzetak od ovog pravila je lično ime koje je uređeno posebnim zakonom.

Zakon o civilnom statusu priznaje pravo lica da promeni njegov/njen pol, ali ne predviđa pravni mehanizam za njegovu promenu. Namera zakonodavca je vrlo jasna u pogledu utvrđivanja prava na promenu komponenti građanskog statusa, uključujući i pol. Međutim, nedostatak konkretnih zakona ne obezbeđuje mehanizam putem kojeg lice može ostvariti ovo pravo i promeniti podatke u civilnom stanju.

Uprkos nepostojanju pravnog osnova i ne baš jasnim zakonskim odredbama, postoje neke odluke lokalnih sudova u vezi sa promenom jedne od komponenti građanskog statusa, pola.

U avgustu 2019. godine, Apelacioni sud je potvrdio rešenje Osnovnog suda u Prištini, kojom je potvrđeno pravo podnosioca prijave koji je bio podvrgnut operaciji promene pola da promeni svoje ime i oznaku pola u skladu sa svojim polnim identitetom. U decembru 2019. godine, Osnovni sud u Prištini je na sličan način priznao pravo na promenu imena i markera pola za osobu koja je započela hormonsku terapiju, ali nije bila podvrgnuta operaciji promene pola. U sudskom rešenju se navodi da su odluke Direkcije za opšte administrativne poslove pri Opštini Đakovica, na osnovu preporuke Kosovske agencije za civilnu registraciju (ARC), „poništava se kao nezakonito” i nadležne institucije se obavezuju da formalno isprave ime podnosioca prijave i oznaku pola.

Shodno tome, u oba slučaja je sud potvrdio pravo lica da promeni ime i oznaku pola, prava koja su zagarantovana i Zakonom o civilnom statusu. U oba slučaja, sudovi su naložili ARC-u da sledi postupke za promenu imena osobe kako je opisano u Zakonu o ličnom imenu. Međutim, u oba slučaja sudovi nisu razradili konkretnu osnovu upravnih postupaka na osnovu kojih bi nadležni organi trebalo da izvrše izmene rodne oznake.

Pravna valjanost (elektronskih) podataka o građanskom statusu u sistemu civilnog statusa

Broj potvrda izdatih od strane matičnog registra u toku jedne godine je oko 2 miliona. Trendovi u zemljama u okruženju, ali i u razvijenim zemljama, usmereni su na digitalizaciju informacija - zato je toliki broj zahteva za izdavanje izvoda iz matičnog stanja pokazao svoje probleme. Za početak, ovako veliki broj potvrda predstavlja finansijsko i administrativno opterećenje za građane, kao i negativan uticaj na životnu sredinu. Problem predstavlja i činjenica da mnoge institucije određuju rok važenja dokumenata izdatih od strane civilnog statusa, uprkos činjenici da Zakon o civilnom statusu to ne predviđa.

Organizacija kancelarija civilnog statusa

Ne postoji zakonski osnov ili definicija na osnovu koje se otvaraju kancelarije civilnog statusa i to je izazvalo veliki broj kancelarija civilnog statusa u opštinama. Sa novim tehnološkim razvojem i trendovima kretanja stanovništva, ovoliki broj kancelarija civilnog statusa smatra se nepotrebnim, te će stoga biti potrebna racionalizacija ovih kancelarija.

Takođe, treba razmotriti organizaciju civilnog statusa u stranoj diplomatskoj službi Republike Kosovo u cilju povećanja kapaciteta konzularnih službenika koji pružaju usluge civilnog statusa.

Slika 3: Stablo problema, koje predstavlja glavni problem, njegove uzroke i posledice

Efekti	Teško kreiranje podataka o civilnom statusu
	Komplikovan pristup građana matičnim knjigama
Glavni problem	Na osnovu analize postojećeg stanja, glavno pitanje je unapređenje distribucije i razmene podataka i usluga civilnog statusa, kao i usklađivanje postojećeg zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU-a, kao i prilagođavanje novoj dinamici i trendovima u oblast građanskog statusa.

Sledeća slika navodi identifikovane zainteresovane strane. Takođe ukazuje da li su zainteresovane strane pogođene uzrocima i/ili posledicama problema, definisanim gore. Pored

Uzroci	Nedostatak automatske povezanosti sistema za razmenu podataka između zdravstvenih ustanova i Agencije za civilnu registraciju/Ureda za matične knjige
	Papirne tehnologije se i dalje primenjuju i nema mogućnosti za razvoj elektronskih usluga.
	Ne postoji jasan pravni status podataka na papiru i u registru.

toga, poslednja kolona u rezimeu pokazuje kako su ovi parovi identifikovani u prvoj koloni pogođeni. Poglavlje 5. pokazuje da li su ove strane konsultovane.

Slika 4: Pregled zainteresovanih strana na osnovu definicije problema

Naziv zainteresovane strane	Uzrok i/ili posledica(i) sa kojima je stranka povezana	Način na koji je stranka povezana sa ovim uzrokom ili posledicom
Agencija za civilnu registraciju	Koordinator na centralnom nivou civilnog statusa	Služba civilnog statusa je jedinstvena nacionalna služba. Ova služba, na osnovu ovog zakona, obavlja se kao delegirana funkcija i od strane lokalne samouprave. Ona dopunjuje, ažurira i upravlja Centralnim Registrom za Civilni Status, održava postupke civilnog statusa, izdaje uverenja, u skladu sa definicijama ovog zakona i obavlja druge usluge u skladu sa važećim zakonom. Služba civilnog statusa je organizovana na Centralnom nivou Službe civilnog statusa, odnosno Agencija.
Matične službe	Matičar na lokalnom nivou	Služba civilnog statusa je jedinstvena nacionalna služba. Ova služba, na osnovu ovog zakona, obavlja se kao delegirana funkcija i od strane lokalne samouprave. Ona dopunjuje, ažurira i upravlja Centralnim Registrom za Civilni Status, održava postupke civilnog statusa, izdaje uverenja, u skladu sa definicijama ovog zakona i obavlja druge usluge u skladu sa važećim zakonom. Služba civilnog statusa je organizovana na Lokalnom nivou javne

		službe, odnosno Kancelarije Civilnog Statusa.
diplomatskim i konzularnim predstavništvima Kosova	Izvršitelj građanskog statusa u stranim zemljama.	Služba civilnog statusa je jedinstvena nacionalna služba. Ova služba, na osnovu ovog zakona, obavlja se kao delegirana funkcija i od strane lokalne samouprave. Ona dopunjuje, ažurira i upravlja Centralnim Registrom za Civilni Status, održava postupke civilnog statusa, izdaje uverenja, u skladu sa definicijama ovog zakona i obavlja druge usluge u skladu sa važećim zakonom. Služba civilnog statusa je organizovana na Služba civilnog statusa u diplomatskim i konzularnim predstavništvima Kosova.

POGLAVLJE 2: CILJEVI

Cilj

Osnovni cilj je sprovođenje tehnologije bez papira, određivanje pravila da podaci o civilnom statusu važe samo ako ih izdaje službenik službe civilnog statusa na način i u obliku utvrđenim Zakonom o civilnom statusu i podzakonskim aktima koji proizilaze u njegovom sprovođenju.

Ciljevi

Ciljevi predloga su podjeljeni u glavne kategorije:

1. Objasniti značenje i definiciju Centralnog registra civilnog stajtusa (CRCS);
2. Utvrditi principe i propise prikupljanja podataka kao i za razmenu podataka o civilnom statusu sa trećim licima;
3. Dopuniti zakon članovima/odredbama koje utvrđuju trenutak kada podaci iz CRCS treba da budu priznati kao tačni i potpuni;

Uspostavljanje principa za jačanje javne bezbednosti i unapređenje elektronskih usluga za građane i javnost.

Slika 5: Relevantni ciljevi Vlade

Cilj politike	Naziv odgovarajućeg dokumenta planiranja (izvor)
Strateški cilj 2.4.5 .:	Program Vlade Republike Kosovo 2021-2025.
Specifični cilj: Unapređenje pravnog okvira u oblasti civilnog statusa	Prema ovom koncept dokumentu

POGLAVLJE 3: OPCIJE

Na osnovu identifikacije problema, uključujući uzroke i posledice, u okviru ovog koncept dokumenta tretirane su i elaborisane različite opcije u cilju adresiranja nedostataka koji su identifikovani u analizi situacije i koji se mogu obraditi u oblasti civilnog statusa.

Ovaj koncept dokument tretira sledeće opcije:

1. Opciju *Status quo* (bez ikakvih promena) prema kojoj će postojeća situacija nastaviti da postoji;
2. Druga opcija je opcija sa izmenama za poboljšanje sprovođenja postojećeg pravnog okvira, ali bez zakonskih promena, koji teži adresiranju nekih od identifikovanih pitanja, ali je nemoguće da ponudi novu pravnu osnovu; i
3. Treća opcija je ona sa zakonodavnim izmenama, konkretno sa izradom novog zakona koji predviđa adresiranje svih razrađenih problema i usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa Acquis EU-a.

Poglavlje 3.1: Opcija Status quo (bez promena)

Nepromenjena opcija predviđa nastavak postojećeg stanja. Neizmena i dopuna Zakona o civilnom statusu bi zadržala *status quo* i ne bi bilo mogućnosti da se smanji količina dokumenata potrebnih građanima i javnom sektoru. Istovremeno, građani ne bi imali koristi od boljih usluga i mogućnosti dobijanja ličnih podataka potrebnih u administrativne svrhe putem sprovedenih IT rešenja. Administrativni teret ostaje isti.

Ukoliko postojeći pravni okvir sačuva odredbe za dalju upotrebu tehnologija zasnovanih na papairu, neće biti mogućnosti za potpuno usklađivanje pravnih akata sa zakonodavstvom EU.

Poglavlje 3.2: Pregled postojećih politika

Druga opcija razmatra mogućnost unapređenja sprovođenja postojećeg zakonskog okvira bez konkretnih zakonodavnih izmena. Ova opcija bi, shodno tome, ostavila na snazi važeći Zakon kao osnovni stub oblasti civilnog statusa, uz neke male sistemske izmene koje bi imale za cilj poboljšanje sprovođenja postojećih normi.

Kao što je gore elaborisano u okviru ovog koncept dokumenta, pravni okvir koji reguliše oblast civilnog statusa ne uključuje promene i dinamiku tehnološkog razvoja u vezi sa podacima o civilnom statusu. Međutim, ako se ova opcija odobri, tada će biti moguće postići jačanje stručnih

kapaciteta u oblasti sprovođenja zakona o civilnom statusu. podrazumeva povećanje broja zaposlenih posebno u donošenju odluka. Opcija poboljšanja sprovođenja postojećeg zakonskog okvira bez zakonskih izmena predložena ovim konceptom predlaže niz mera u cilju sprovođenja Zakona o civilnom statusu i drugih podzakonskih akata, a koji se uglavnom odnose na sledeće aktivnosti:

- Povećanje profesionalnih kapaciteta;
- Jačanje stručnih kapaciteta za sprovođenje Zakona o civilnom statusu;
- Digitalizacija usluga u cilju povećanja efikasnosti i međusobnog povezivanja različitih baza podataka što će rezultirati boljim generisanjem statističkih podataka u cilju izrade politika u oblasti civilnog statusa.

Predložene mere će verovatno imati i finansijske implikacije. Međutim, s obzirom da ni ova opcija ne bi na pravi način poslužila za poboljšanje situacije i identifikovanih pravnih praznina, radna grupa ne preporučuje ovu opciju.

Poglavlje 3.3: Treća opcija – Izmena postojećeg pristupa sprovođenja kroz zakonodavne izmene (preporučuje se)

Civilna registracija se definiše kao stalna, trajna, obavezna i univerzalna registracija stanja karakteristika životnih događaja, kao što su upis rođenja, smrti i bračnog statusa. Ova registracija služi pojedincima da utvrde svoj identitet, utvrde svoje pravo na sticanje državljanstva i omogućće im da steknu pravo na pristup velikom broju usluga.

Postojeća politika se može pregledati dopunom i izmenama važećeg zakona. Treća opcija razmatra mogućnost zakonskih promena kroz donošenje novog zakona o građanskom statusu. Neizmena zakonskog osnova, odnosno nastavak sprovođenja važećeg zakona, onemogućće sprovođenje tehnologija koje isključuju korišćenje papira, pružanje elektronskih usluga građanima i javnosti, kao i mogućnost usaglašavanja zakonskih akata sa zakonodavstvom EU i definicijama savremenih registara.

Izrada ovog koncept dokumenta ima za cilj stvaranje međuinstitucionalnog mehanizma, kako bi se kroz izradu novog Zakona stvorila pravna osnova koja omoguććava registraciju svih prirodnih činjenica civilnog statusa kao što su rođenje i smrt, u službenoj formi, kroz zvanične izveštaje institucija koje imaju pravo da proveravaju prirodne činjenice, putem jedinstvenog obrasca, gde će službe civilnog statusa ove činjenice evidentirati u matičnim knjigama s, odnosno u centralnom registru civilnog stanja, bez obzira na prebivalište ili mesto rođenja. Ovom izmenom bi se stvorilo dovoljno prostora da se saradnja i međusobno povezivanje podataka između nadležnih institucija efikasnije obavlja, a time i olakšan teret koji građani imaju za registraciju podataka o rođenim i umrlim, upravo zato što se ti podaci ne kreiraju *ex officio*.

Novi Zakon o civilnom statusu takođe će stvoriti neophodnu pravnu osnovu za registraciju "rođen preminuo". Kao što je navedeno u definiciji problema, trenutni zakon se ne bavi ovom pojavom, dok statistike i izveštaji pokazuju da je ova pojava prisutna. Usvajanjem ove opcije biće određeni rokovi i prava i obaveze koje proističu iz registracije "rođen preminuo". Rođen preminuo je smrt ili gubitak bebe pre ili tokom rođenja. Većina zemalja u regionu, ali i razvijene zemlje uspostavile su neophodne mehanizme za registraciju ovog elementa civilnog statusa.

Ova promena će imati negativan uticaj jer će Agencija za civilnu registraciju imati potpune informacije o svakom licu na teritoriji Republike Kosovo i podaci će biti obrađeni preciznije, jer će centralni registar statusa biti popunjen tačnim podacima.

Novi zakon će adresirati promenu i ispravke podataka. Trenutno je donekle nejasna promena i ispravka podataka o civilnom statusu, dok se može promeniti samo jedna od komponenti civilnog statusa, odnosno lično ime koje podrazumeva ime i prezime. Lično ime je trenutno regulisano posebnim zakonom, ali uz odobrenje ove opcije, lično ime će biti tretirano Zakonom o građanskom statusu, dok će zakon koji je na snazi o ličnom imenu biti ukinut.

Štaviše, Zakon o civilnom statusu priznaje pravo osobe da promeni svoj pol, ali ne pruža pravni mehanizam za njegovu promenu. Nadalje, Zakon o ravnopravnosti polova daje i sledeće garancije za pravo na identitet i rodnu ravnopravnost:

Evropske i regionalne zemlje vrše jasnu razliku, kako u zakonodavstvu tako i u svakodnevnoj upotrebi, između termina „pol“ i „rod“. Uopšteno govoreći, „pol“ se odnosi na biološke razlike između muškaraca i žena, kao što su genitalije i genetske razlike. „Rod“ je teže definisati, ali se može odnositi na ulogu muškarca ili žene u društvu, poznatu kao rodna uloga, ili koncept pojedinca o sebi, ili rodni identitet. U ovim zemljama izvode iz matične knjige rođenih, lične karte i pasoše obično izdaje država, pa je u ovim dokumentima biološki pol označen kao muški ili ženski. Rod se ne pojavljuje kao obeležje u ličnim dokumentima.

Na Kosovu, međutim, u svakodnevnoj upotrebi ova dva termina se odnose na biološke razlike i koriste se kao sinonimi jedan za drugi. U ličnim dokumentima kao što su izvod iz matične knjige rođenih, lične karte i pasoši navode se dva različita pojma, na albanskom i engleskom jeziku koji imaju različita značenja: „pol“ na albanskom i „seks“ na engleskom. Iako ova dva termina imaju različita značenja i navedeni su kao različite lične karakteristike u različitim međunarodnim pravnim instrumentima i domaćim zakonima, oznaka se pojavljuje isto u oba jezika kao F za „žensko“ i M za „muško“, što se odnosi na biološke razlike između muškaraca i žena, kao što su genitalije i genetske razlike.

Ova neusklađenost je evidentna i u zakonodavstvu, iako Zakon o ravnopravnosti polova određuje i pravi jasnu razliku između ovih termina. Usvajanje ovog zakona ima za cilj da stvori neophodnu osnovu za uspostavljanje usaglašenosti i usklađenosti sa važećim zakonima, sa odlukama sudova kao i sa međunarodnim instrumentima koji se sprovode na Kosovu.

Shodno tome, novi zakon u odnosu na rod, ima za cilj:

Novim Zakonom o civilnom statusu regulisati sledeća pitanja, koja garantuju priznavanje i uživanje prava na rodni identitet, kroz:

- Obezbeđivanje procedura za promenu podataka o građanskom statusu kao što su ime i pol;
- Predviđanje postupaka za priznavanje stranih odluka o promeni podataka o civilnom statusu za građane i stanovnike.

Ove promene će biti u skladu sa:

- Zakonodavstvom EU i usklađivanje ovih članova/odredbi sa Ustavom Republike Kosovo, Zakonom o ravnopravnosti polova i Zakonom o zaštiti od diskriminacije radi garantovanja

priznavanja prava na rodni identitet i procedure za promenu podataka o građanskom statusu koji omogućava ostvarivanje ovog prava građanima Kosova,

Novi Zakon takođe ima za cilj da omogući institucijama i građanima da koriste što veći broj podataka u elektronskom obliku preko centralnog registra Agencije za civilnu registraciju, čime se značajno smanjuje potreba za izdavanjem dokumenata o civilnom statusu na papiru. Ovim bi elektronski podaci dobili odgovarajući pravni status i lako bi ih koristili građani kada ove podatke zatraže druge institucije na teritoriji Kosova.

Treba naglasiti da aktuelni trendovi u razvoju informacionih tehnologija kao neizbežan deo promena koje se potom odražavaju i na pravni aspekt podataka, zahtevaju da novi zakon u pogledu aktuelnih trendova u razvoju informacionih tehnologija, odnosno novih tehničkih mogućnosti. S tim u vezi, tada je viđeno neophodnim kroz novi Zakon stvoriti neophodan prostor i pravni osnov za regulisanje organizacije kancelarija civilnog statusa, odnosno kancelarija civilnog statusa u selima, u okviru jedne opštine, jer je praksa pokazala da postoji potreba da se ponovo proceni broj ovih kancelarija.

Takođe i organizaciju civilnog statusa u službi u inostranstvu, odnosno u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, predvideti novim Zakonom, u cilju povećanja kapaciteta i stručnog usavršavanja, za službenike koji pružaju ove usluge.

Izradom novog zakona o civilnom statusu biće omogućeno smanjenje broja dokumenata na papiru, sprovođenje savremenog registra stanovništva, izradu elektronskih servisa za građane i biznise i smanjenje administrativnih opterećenja za građane pružanjem raznih administrativnih usluga od strane državnih autoriteta i organa.

Stupanjem na snagu novog zakona sa predloženim izmenama, Agencija za civilnu registraciju trebalo bi da promeni tehnološka rešenja postojećeg Sistema civilne registracije i pripremi nove elektronske aplikacije za usluge za građane i javni sektor. Novi zakon biće usklađen sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti i Zakonom o Agenciji za civilnu registraciju, kao i staviće van snage Zakon o ličnom imenu, koji će se tretirati kao sastavni deo Zakona o civilnom statusu.

Poglavlje 4: Identifikacija i procena budućih uticaja

Očekivani uticaji su identifikovani i elaborisani u okviru ovog poglavlja, na osnovu opcije koja je naišla na podršku radne grupe, odnosno opcije novog Zakona o civilnom statusu.

Slika 6: Najznačajniji uticaji identifikovani za kategoriju uticaja

Kategorije uticaja	Identifikovani relevantni uticaji
Ekonomski uticaji	Novi Zakon o civilnom statusu će imati mali pozitivan ekonomski uticaj, uglavnom u ublažavanju administrativnog opterećenja za građane.
Društveni uticaji	Svakako se ne planiraju veliki društveni uticaji, male promene će imati pozitivan društveni uticaj.
Uticaji na životnu sredinu	Generalno, predložene mere neće imati uticaja na životnu sredinu, sa izuzetkom sistema zasnovanog na tehnologiji, koji će imati pozitivan uticaj u smislu manje potrošnje papira, dok će centralizovani sistem doprineti smanjenju broja aplikacija fizički i samim tim biće manje putovanja.
Uticaji na osnovna prava	<p>Predložene mere imaju direktan uticaj na garantovanje osnovnih ljudskih prava zagarantovanih Ustavom i drugim međunarodnim instrumentima.</p> <p>Izmena postojećeg Zakona o civilnom statusu stvorice odgovarajuću pravnu osnovu kroz koju će građani Republike Kosovo imati priliku da izvrše promene u rodnoj komponenti civilnog statusa.</p>
Rodni uticaj	Predložene mere će imati direktan uticaj na rodnu ravnopravnost postupanja građana Republike Kosovo.
Uticaji društvene jednakosti	Mere predložene u koncept dokumentu nemaju direktan uticaj.
Uticaj na mlade ljude	Mere predložene u koncept dokumentu nemaju direktan uticaj na mlade.
Uticaji na administrativno opterećenje	Ne očekuje se da će mere predložene u ovom konceptu imati uticaj na administrativni teret.
Uticaj MSP	Ne postoji

Poglavlje 4.1: Izazovi sa prikupljanjem podataka

[Koncept dokumenta o civilnom statusu]

Radna grupa je u svom sastavu imala odgovarajuću zastupljenost da pruži neophodne informacije za izradu ovog koncept dokumenta. Radom su rukovodili Ministarstvo unutrašnjih poslova i Agencija za civilnu registraciju, koji su obezbedili neophodne opšte i konkretne informacije. S druge strane, konkretne analize za Koncept dokument obezbedili su svi članovi Radne grupe.

Dakle, može se potvrditi da nije bilo značajnijih problema i izazova u prikupljanju ovih informacija.

Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije

Kada ovaj zakon bude usvojen, Ministarstvo unutrašnjih poslova će organizovati konferenciju za medije na kojoj će akteri biti informisani o ovom pitanju, kako bi se obavještenja podielila svim OKCS. Osnovna poruka biće informisanje građana i javnosti o novim mogućnostima koje nude primenjene tehnologije koje isključuju upotrebu papira, kao i korišćenje elektronskih usluga za građane i javni sektor.

Proces javnih konsultacija će se izvršiti u skladu sa Uredbom br. 09/2011 Poslovnika o radu Vlade Republike Kosovo i Uputstva za proces javnih konsultacija (septembar 2011. i konsultantska verzija iz 2017. godine), gde su gore pomenuti učesnici podneli originalni nacrt ovog koncept dokumenta. Pored toga, konsultovani su eksperti EU koji rade na projektu bratimljenja „Podrška civilnoj registraciji i bezbednosti dokumenata“ na Kosovu. Nakon ovih konsultacija zaključeno je da su navedene promene više nego neophodne. Pre procesa usvajanja od strane Vlade, ovaj koncept dokument će biti dostavljen na preliminarne međuministarske konsultacije i javne konsultacije putem platforme za javne konsultacije.

U ovom poglavlju je predstavljen realizovani plan komunikacijskih i konsultativnih aktivnosti za ovaj koncept dokument. Većina relevantnih aktera je bila deo radne grupe. Članovi su navedeni u tabeli 1. ove Odluke.

Tokom izrade ovog koncept dokumenta održano je nekoliko sastanaka radne grupe na kojima se razgovaralo o svrsi i sadržaju ovog koncept dokumenta. Rešavani su problemi koji su se pojavili u primeni važećeg zakona, kao i preporuke institucija uključenih u sprovođenje zakona.

Prema Poslovniku Vlade, Koncept dokumenat je upućen na preliminarne konsultacije 24.11.2021.

Ovaj koncept dokument je takođe objavljen na platformi za javne konsultacije od 30.11.2021. do 21.12.2021.

Slika 7: Sažetak završenih komunikacijskih i konsultativnih aktivnosti za koncept dokument

Proces konsultacija ima za cilj: Konsultovanje zainteresovanih strana o sadržaju Koncept dokumenta; Transparentnost prilikom izrade koncept dokumenta za strance.						
Glavni cilj	Ciljna grupa	Aktivnosti	Komunikacija / obaveštenje	Indikativni rok	Podrebnii budžet	Ogovorno lice
Otvoreni sastanak za sve zainteresovane strane	Sve zainteresovane strane	Sastanci radne grupe	Sastanak sa fizičkim prisustvom	Septembar 2021	/	Erdon Arifaj, ACR, MUP

[Koncept dokumenta o civilnom statusu]

Preliminarne pismene konsultacije	Institucije Republike Kosova	Unutrašnja komunikacija	Službenom elektronskom poštom	24.11.2021 do 26.11.2021	/	Erdon Arifaj, ACR, MUP Meliza Qorraj, PD, MUP
Javne pismene konsultacije	Sve zainteresovane strane	Objavljivanje konsultacija na portalu za javne konsultacije	Službenom elektronskom poštom	30.11.2021 do 21.12.2021	/	Erdon Arifaj, ACR, MUP

Poglavlje 6: Upoređivanje opcija

U okviru ovog poglavlja predstavljeni su planovi za sprovođenje opcija i komparativna analiza između opcija kroz koje se želi opravdati izbor poželjne opcije koja će efikasnije adresirati glavni problem, uzroke i identifikovane efekte.

Sažetak opcija

Ključne karakteristike	Opcija 1	Opcija 2	Opcija 3
Ključne karakteristike opcije.	Situacija ostaje nepromenjena; i dalje se koriste tehnologije zasnovane na papiru, ne postoji mogućnost pružanja elektronskih usluga građanima i javnosti, ne postoji mogućnost usklađivanja pravnih akata i definicija savremenih registara sa zakonodavstvom EU.	Izmenom i dopunom važećeg zakona: uvesti modernu definiciju sistema registara, razviti elektronske usluge za građane i javnost, legalizovati pravni status podataka iz registra.	Ako postoje postojeći pravni osnov i politika, nemoguće je pružati elektronske usluge građanima i javnosti, ne postoji mogućnost usklađivanja pravnih akata, definicija savremenih registara sa zakonodavstvom EU i.
Segment stanovništva/sektor/ciljani region.	Građani i javni sektor Republike Kosovo koji će biti korisnici tehnologija zasnovanih na papiru koji će trošiti više novca na dobijanje nepotrebnih sertifikata i dostavljanje kopija dokumenata državnim organima i organima upravljanja.	Građani i javnost Republike Kosovo imaće priliku da koriste elektronske usluge zasnovane na savremenim IT tehnologijama. Treba smanjiti količinu papirnih dokumenata.	Građani i javnost Republike Kosovo koji će biti korisnici tehnologija zasnovanih na papiru koji će trošiti više novca na dobijanje nepotrebnih sertifikata i dostavljanje kopija dokumenata državnim organima i organima upravljanja.

Karakteristike sprovođenja – ko je odgovoran – vladino odeljenje (koji), privatni sektor, građani.	Za sprovođenje je nadležno Ministarstvo unutrašnjih poslova.	Za sprovođenje je nadležno Ministarstvo unutrašnjih poslova.	Za sprovođenje je nadležno Ministarstvo unutrašnjih poslova.
Administracija ili sprovođenje programa ili usluge.	Sprovođenje i nadzor vrši Ministarstvo unutrašnjih poslova.	Sprovođenje i nadzor vrši Ministarstvo unutrašnjih poslova.	Sprovođenje i nadzor vrši Ministarstvo unutrašnjih poslova.
Zakoni, podzakonski akti, izmene i dopune postojećih zakona, sprovođenje i kazne.	Bez promena	Izmena ili dopuna Zakona 04L-003 o civilnom statusu i izmena odgovarajućih podzakonskih akata.	Bez promena
Ekonomski podsticaji ili bez ekonomskih podsticaja - subvencije ili porezi.	Usvojeni budžet	Usvojeni budžet za 2018. i 2019. godinu	Usvojeni budžet
Oblasti obrazovanja i komunikacije.	Nijedna	Konferencija za štampu, uputstva elektronskih usluga	Nema ni jedna
Uputstva i kodovi.	Nijedna	Administrativna uputstva navedena u nastavku	Nema ni jedna
Vremenski okviri - kada opcija stupi na snagu.	Nastavlja se	T2 2019	T2 2019

Preporučena opcija je izmena i dopuna Zakona br. 04 / L-003 o civilnom statusu. Trebalo bi izraditi novo administrativno uputstvo.

Korist

1. Opcija 1: Bez koristi; i dalje se koriste tehnologije zasnovane na papiru; ne postoji jasan pravni status podataka na papiru i registru; nema mogućnosti za razvoj elektronskih usluga.
2. Opcija 2: Izmenom i dopunom važećeg zakona uveće se savremeno shvatanje registara i razvijace se elektronski servisi za građane i javni sektor. Pored toga, izmenama i dopunama sadašnjeg Zakona biće usaglašeni pravni akti Kosova sa zakonodavstvom EU.

3. Svaka promena u postojećem pristupu sprovođenju zakona neće omogućiti građanima da koriste elektronske usluge zasnovane na savremenim IT tehnologijama. Količina dokumenata na papiru ne bi trebalo da bude mala.

Negativne posledice

1. Opcija 1: Posledice ove opcije biće sledeće: građani i javni sektor će nastaviti da koriste tehnologije zasnovane na papiru, suočavajući se sa istim poteškoćama u obavljanju elektronskih usluga; ne postoji mogućnost usklađivanja zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.
2. Opcija 2: Finansijski troškovi mogu biti samo negativne posledice. Ali s obzirom na to da će se smanjiti administrativno opterećenje građana, državnih organa i organa upravljanja i omogućiti usklađivanje pravnih akata sa zakonodavstvom EU, ovi troškovi će biti pokriveni povećanjem korišćenja podataka Registra od građana koji će koristiti elektronske usluge, smanjiće se troškovi državnih institucija u upravljanju papirnim dokumenatima i kreiranju fleksibilnog sistema tarifa/taksi od korišćenja podataka.
3. Opcija 3: Svaka promena postojećeg pristupa sprovođenju zakona ne bi dala pravo građanima da koriste elektronske usluge zasnovane na savremenim IT tehnologijama. Količina papirne dokumentacije ne bi trebalo da se smanji, a istovremeno će biti poteškoća u usklađivanju pravnih akata sa zakonodavstvom EU.

Opcija 1: Ukoliko je važeći zakon i dalje na snazi, onemogućiće stvaranje savremenog shvatanja sistema registra, pružanje elektronskih usluga i usklađivanje ovog zakona sa zakonodavstvom EU.

Opcija 2: Ukoliko se važeći zakon izmeni i dopuni, sprovedeće se savremeno shvatanje sistema registara, ostvariće se mogućnost elektronskih usluga, smanjiće se administrativno opterećenje za građane i javnost tako što će im usluge i informacije biti dostupni. Pored toga, prilikom pregleda važećeg zakona, odredbe ovog zakona biće usklađene sa zakonodavstvom EU.

Opcija 3: Promena postojećeg pristupa zakonu neće omogućiti građanima da koriste e-usluge zasnovane na savremenoj IT tehnologiji. Ovo će doprineti stalnim poteškoćama u usklađivanju pravnih akata sa onima EU.

Poglavlje 7: Zaključci i sledeći koraci

Ovaj koncept dokument će prethoditi promeni trenutnog zakonskog okvira. Izmenjenim zakonom stvoriće se mogućnost da se građanima i javnosti smanji administrativno opterećenje prilikom pripreme i podnošenja dokumenata državnim organima i organima upravljanja, za sprovođenje savremenih tehnologija za razvoj i sprovođenje elektronskih servisa. Pored toga, prilikom revizije važećeg zakona, odredbe ovog zakona biće usklađene sa zakonodavstvom EU. Ministarstvo unutrašnjih poslova nastavlja da bude organ koji nadgleda ACR, koji vodi Centralni registar civilnog statusa.

Nakon razmatranja svih opcija, kao i negativnih posledica i potencijalnih koristi opcija, predlog je da se usvoji Opcija 2 kao najpovoljnija alternativa.

Dodatak 1: Obrazac za procenu ekonomskog uticaja

Kategorija ekonomskih uticaja	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogodnih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca	Očekivana korist ili cena uticaja	Poželjni nivo analize
		Da	Ne			
Radna mesta ¹	Hoće li se sadašnji broj radnih mesta povećati?	X		N	N	N
	Hoće li se sadašnji broj radnih mesta smanjiti?		X	N	N	N
	Da li će to uticati na nivo plaćanja?		X	N	N	N
	Da li će to uticati na olakšavanje pronalazjenja radnih mesta?		X	N	N	N
Poslovanje	Da li će to uticati na pristup finansijama za biznis?		X	N	N	N
	Da li će određeni proizvodi napustiti tržište?		X	N	N	N
	Da li će određeni proizvodi biti dozvoljeni na tržištu?		X	N	N	N
	Da li će preduzeća biti prinuđena da se zatvore?		X	N	N	N
	Da li će biti stvoreni novi biznisi?	X		N	N	N
Administrativn o opterećenje	Da li će preduzeća biti prinuđena da ispunjavaju obaveze pružanja novih informacija?	X		N	N	N
	Da li su obaveze pružanja informacija preduzećima pojednostavljene?		X	N	N	N
Posao	Da li se očekuje da će se trenutni uvozni tokovi promeniti?		X	N	N	N

¹ Kada utiče na radna mesta, takođe će biti i društvenog uticaja.

	Da li se očekuje da će se trenutni izvozni tokovi promeniti?		X	N	N	N
Transport	Da li će to uticati na način prevoza putnika i/ili robe?		X	N	N	N
	Da li će biti promena u vremenu potrebnom za prevoz putnika i/ili robe?		X	N	N	N
ulaganja	Da li se od kompanija očekuje da investiraju u nove aktivnosti?		X	N	N	N
	Da li se od kompanija očekuje da otkazu ili odlože investicije za kasnije?		X	N	N	N
	Hoće li se povećati investicije iz dijaspora?	X		N	N	N
	Hoće li se smanjiti investicije iz dijaspora?		X	N	N	N
	Da li će se direktne strane investicije povećati?	X		N	N	N
	Da li će se direktne strane investicije smanjiti?	X		N	N	N
Konkurentnost	Da li će porasti poslovna cena proizvoda, poput električne energije?		X	N	N	N
	Da li će se cena poslovnih inputa, poput električne energije, smanjiti?		X	N	N	N
	Da li je verovatno da će inovacije i istraživanja biti promovisani?		X	N	N	N
	Da li je moguće da će inovacije i istraživanja biti ometani?		X	N	N	N
Uticaj na MSP	Da li su kompanije koje su uglavnom pogođene MSP-i?	X		N	N	N
Cene i konkurencija	Da li će se povećati broj roba i usluga dostupnih preduzeću ili potrošačima?		X	N	N	N
	Da li će se smanjiti broj roba i usluga dostupnih preduzeću ili potrošačima?		X	N	N	N

[Nacrt koncept dokumenta o civilnom statusu]

	Da li će cene postojećih dobara i usluga porasti?		X	N	N	N
	Da li će cene postojećih dobara i usluga pasti?		X	N	N	N
Regionalni ekonomski uticaji	Da li će neki određeni poslovni sektor biti pogođen?	X		N	N	N
	Da li je ovaj sektor koncentrisan u određenom regionu?		X	N	N	N
Opšti ekonomski razvoj	Da li će to uticati na budući ekonomski rast?	X		N	N	N
	Može li to uticati na stopu inflacije?		X	N	N	N

Dodatak 2: Obrazac za procenu društvenog uticaja

Kategorija društvenih uticaja	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogodnih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca	Očekivana korist ili cena uticaja	Poželjni nivo analize
		Da	Ne	Visok/Nizak	Visoka/Niska	
Radna mesta ²	Hoće li se trenutni broj radnih mesta povećati?	X		N	N	N
	Hoće li se sadašnji broj radnih mesta smanjiti?		X	N	N	N
	Da li se utiče na radna mesta u određenom sektoru biznisa?	X		N	N	N
	Da li će uticati na nivo plaćanja?		X	N	N	N
	Da li će to uticati na lakše pronalaženje radnog mesta?	X		N	N	N
Regionalni društveni uticaji	Da li su društveni uticaji koncentrisani u određenom regionu ili gradu?		X	N	N	N
Uslovi rada	Da li se utiče na radnička prava?		X	N	N	N
	Da li su standardi za rad u opasnim uslovima predviđeni ili ukinuti?		X	N	N	N
	Da li će to uticati na način razvoja socijalnog dijaloga između zaposlenih i poslodavaca?		X	N	N	N
Socijalno uključivanje	Da li će uticati na siromaštvo?	X		N	N	N
	Da li utiče na pristup šemama socijalne zaštite?	X		N	N	N
	Da li će se promeniti cena robe i osnovnih usluga?		X	N	N	N
	Da li će uticati na finansiranje ili organizaciju šema socijalne zaštite?		X	N	N	N

² Kada utiče na radna mesta, takođe će biti i društvenog uticaja.

Obrazovanje	Da li će uticati na osnovno obrazovanje?	X		N	N	N
	Da li će to uticati na srednje obrazovanje?	X		N	N	N
	Da li će uticati na visoko obrazovanje?	X		N	N	N
	Da li će uticati na stručno obrazovanje?	X		N	N	N
	Da li će uticati na obrazovanje radnika i doživotno učenje?	X		N	N	N
	Da li će uticati na organizaciju ili strukturu obrazovnog sistema?	X		N	N	N
	Da li će uticati na akademske slobode i samoupravu?		X	N	N	N
Kultura	Da li opcija utiče na kulturnu raznolikost?	X		N	N	N
	Da li opcija utiče na finansiranje kulturnih organizacija?		X	N	N	N
	Da li opcija utiče na mogućnosti da lica imaju koristi od kulturnih aktivnosti ili učestvuju u njima?	X		N	N	N
	Da li opcija utiče na očuvanje kulturnog nasleđa?		X	N	N	N
Upravljanje	Da li opcija utiče na sposobnost građana da učestvuju u demokratskom procesu?		X	N	N	N
	Da li se svaka osoba tretira jednako?	X		N	N	N
	Da li će javnost biti bolje informisana o određenim pitanjima?	X		N	N	N
	Da li opcija utiče na način funkcionisanja političkih partija?		X	N	N	N
	Da li će to uticati na civilno društvo?		X	N	N	N
Javno zdravlje i bezbednost ³	Da li će to uticati na živote ljudi, kao što je očekivani životni vek ili stopa smrtnosti?		X	N	N	N

³ Kada utiče na javno zdravlje i bezbednost, onda redovno utiče na životnu sredinu.

[Nacrt koncept dokumenta o civilnom statusu]

	Da li će to uticati na kvalitet hrane?		X	N	N	N
	Da li će se zdravstveni rizik od štetnih materija povećati ili smanjiti?		X	N	N	N
	Da li će biti uticaja na zdravlje usled promena nivoa buke ili kvaliteta vazduha, vode i/ili zemljišta?		X	N	N	N
	Da li će biti posledica po zdravlje usled promena u upotrebi energije?		X	N	N	N
	Da li će biti posledica po zdravlje usled promena u odlaganju otpada?		X	N	N	N
	Da li će uticati na način života ljudi, kao što je nivo interesovanja za sport, promene u ishrani ili promene u upotrebi duvana ili alkohola?		X	N	N	N
	Da li postoje određene grupe koje se suočavaju sa mnogo većim rizicima od drugih (određenih faktorima, kao što su starost, pol, ograničena sposobnost, društvena grupa ili region)?		X	N	N	N
Kriminal i bezbednost	Da li utiče na šanse da se uhvate kriminalci?	X		N	N	N
	Da li postoji uticaj na potencijalnu dobit od zločina?	X		N	N	N
	Da li utiče na nivo korupcije?	X		N	N	N
	Da li utiče na kapacitet za sprovođenje zakona?	X		N	N	N
	Ima li uticaja na prava i bezbednost žrtava zločina?	X		N	N	N

Dodatak 3: Obrazac za procenu uticaja na životnu sredinu

Kategorija uticaja na životnu sredinu	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca Visok/Nizak	Očekivana korist ili cena uticaja Visoka/Niska	Poželjni nivo analize
		Da	Ne			
Održiva klima i životna sredina	Da li će uticati na emisije gasova staklene bašte (ugljen-dioksid, metan, itd.)?		X	N	N	N
	Da li će uticati na potrošnju goriva?		X	N	N	N
	Da li će se raznovrsnost resursa koji se koriste za proizvodnju energije promeniti?		X	N	N	N
	Da li će biti promene cena za ekološki prihvatljive proizvode?		X	N	N	N
	Da li će određene aktivnosti postati manje zagađujuće?		X	N	N	N
Kvalitet vazduha	Da li će to uticati na emisiju zagađivača vazduha?		X	N	N	N
Kvalitet vode	Da li opcija utiče na kvalitet slatke vode?		X	N	N	N
	Da li opcija utiče na kvalitet podzemnih voda?		X	N	N	N
	Da li opcija utiče na izvore vode za piće?		X	N	N	N
Kvalitet zemljišta i korišćenje zemljišta	Da li će to uticati na kvalitet zemljišta (u vezi sa zakiseljavanjem, zagađenjem, upotrebom pesticida ili herbicida)?		X	N	N	N
	Da li će to uticati na eroziju zemljišta?		X	N	N	N
	Hoće li će zemljište biti izgubljeno (izgradnjom itd.)?		X	N	N	N

	Da li će se zemljište nabaviti (dekontaminacijom, itd.)?		X	N	N	N
	Da li će biti promena u korišćenju zemljišta (npr. sa korišćenja šuma na poljoprivredno ili urbano korišćenje)?		X	N	N	N
Otpad i reciklaža	Da li će se promeniti količina generisanog otpada?		X	N	N	N
	Da li će se promeniti načini na koji se otpad tretira?		X	N	N	N
	Da li će biti uticaja na mogućnosti reciklaže otpada?		X	N	N	N
Korišćenje resursa	Da li opcija utiče na korišćenje obnovljivih izvora (riblji fond, hidroelektrane, solarna energija, itd.)?		X	N	N	N
	Da li opcija utiče na korišćenje resursa koji nisu obnovljivi (podzemne vode, minerali, uglj itd.)?		X	N	N	N
Stepen ekoloških rizika	Da li će biti bilo kakvog efekta na verovatnoću opasnosti, kao što su požari, eksplozije ili nesreće?		X	N	N	N
	Da li će to uticati na spremnost u slučaju prirodnih nepogoda?		X	N	N	N
	Da li je ugrožena zaštita društva od prirodnih nepogoda?		X	N	N	N
Biodiverzitet, flora i fauna	Da li će to uticati na zaštićene ili ugrožene vrste ili u zonama u kojima žive?		X	N	N	N
	Da li će to uticati na veličinu ili veze između prirodnih područja?		X	N	N	N
	Da li će biti bilo kakvog uticaja na broj vrsta u datom području?		X	N	N	N

[Nacrt koncept dokumenta o civilnom statusu]

Dobrobit životinja	Da li će uticati na tretman životinja?		X	N	N	N
	Da li će uticati na zdravlje životinja?		X	N	N	N
	Da li će uticati na kvalitet i bezbednost stočne hrane?		X	N	N	N

Dodatak 4: Obrazac za procenu uticaja osnovnih prava

Kategorija uticaja na osnovna prava	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogodnih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca	Očekivana korist ili cena uticaja	Poželjni nivo analize
		Da	Ne	Visok/Nizak	Visoka/Niska	
Dostojanstvo	Da li opcija utiče na dostojanstvo ljudi, njihovo pravo na život ili integritet lica?	X		N	N	N
Sloboda	Da li opcija utiče na pravo na slobodu pojedinaca?	X		N	N	N
	Da li opcija utiče na pravo lica na privatnost?	X		N	N	N
	Da li opcija utiče na pravo na sklapanje braka ili osnivanje porodice?	X		N	N	N
	Da li opcija utiče na pravnu, ekonomsku ili socijalnu zaštitu pojedinaca ili porodice?	X		N	N	N
	Da li opcija utiče na slobodu misli, savesti ili veroispovesti?	X		N	N	N
	Da li opcija utiče na slobodu izražavanja?	X		N	N	N
	Da li opcija utiče na slobodu okupljanja ili udruživanja?	X		N	N	N
Lični podaci	Da li opcija uključuje obradu ličnih podataka?	X		N	N	N
	Da li su prava pojedinca na pristup, ispravku i prigovor zagarantovana?	X		N	N	N

	Da li je način na koji se lični podaci obrađuju jasan i dobro zaštićen?	X		N	N	N
Azil	Da li ova opcija utiče na pravo na azil?		X	N	N	N
Imovinska prava	Da li će to uticati na imovinska prava?	X		N	N	N
	Da li opcija utiče na slobodu poslovanja?	X		N	N	N
Jednak tretman ⁴	Da li opcija štiti princip jednakosti pred zakonom?	X		N	N	N
	Da li je verovatno da će određene grupe biti oštećene direktno ili indirektno diskriminacijom (npr. diskriminacija na osnovu pola, rase, boje kože, etničke pripadnosti, političkog ili drugog mišljenja, starosti ili seksualne orijentacije)?	X		N	N	N
	Da li opcija utiče na prava lica sa ograničenim sposobnostima?		X	N	N	N
Prava dece	Da li opcija utiče na prava dece?	X		N	N	N
Dobro upravljanje	Da li će administrativne procedure postati komplikovanije?		X	N	N	N
	Da li se utiče na način na koji administracija donosi odluke (transparentnost, proceduralni rok, pravo na uvid u dosije, itd.)?	X		N	N	N
	O krivičnom pravu i predviđenim kaznama: da li su ugrožena prava okrivljenog?	X		N	N	N
	Da li se utiče na pristup pravdi?	X		N	N	N

⁴ Ravnopravnost polova se tretira u *Proceni rodnog uticaja*